Akceptuję:.....……..……

INFORMACJA
O PORĘCZENIACH I GWARANCJACH UDZIELONYCH W 2014 ROKU PRZEZ SKARB PAŃSTWA, NIEKTÓRE OSOBY PRAWNE ORAZ BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA
2015

Spis treści

1. Streszczenie najważniejszych informacji 2

2. **Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego** 3

3. Gwarancje i poręczenia udzielone przez Skarb Państwa 4

3.1 Udzielone gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa 4

3.2 Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2014 7

3.3 Opłaty prowizyjne od udzielonych gwarancji i poręczeń wpłacane na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa 8

3.4 Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa 9

3.5 Wydatki i należności Skarbu Państwa 11

3.6 Działania windykacyjne Skarbu Państwa 12

4. Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne 12

5. Poręczenia i gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego 13

5.1 Program Wspierania Przedsiębiorczości 14

5.1.1 Charakterystyka działalności poręczeniowo-gwarancyjnej BGK w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości 14

5.1.2 Poręczenia i gwarancje udzielone w 2014 r. w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości 14

5.1.3 Wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości 16

5.2 Program Wsparcia Prywatyzacji 16

5.3. Akcje i udziały przekazane nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego 16

6. Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa 17

7. Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa 18

1. Streszczenie najważniejszych informacji

A. W 2014 r. udzielono 10 gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 16 878 348 600 zł (co oznacza wzrost w stosunku do 2013 r. o ok. 54%, ponieważ łączna kwota udzielonych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa w 2013 r. wyniosła 10 959 774 560 zł), w tym:

- 8 gwarancji spłaty kredytów zagranicznych na wsparcie niżej wymienionych przedsięwzięć:
  a. „PKP Intercity – tabor kolejowy dużych prędkości – B" – gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 471 131 520 zł wynikająca z kredytu zaciągniętego przez PKP Intercity S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 490 762 000 zł,
  b. „Tabor kolejowy PKP Intercity" – gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 300 000 000 zł wynikająca z kredytu zaciągniętego przez PKP Intercity S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 312 500 000 zł,
  c. „Droga Ekspresowa S8 (Warszawa-Białystok) – Polska – A" – gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 952 000 000 zł wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 680 000 000 zł,
  d. „Droga Ekspresowa S3 – Polska" – gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 635 600 000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 454 000 000 euro,
  e. „Droga Ekspresowa S5 (Bydgoszcz-Wrocław) – Polska" – gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 3 337 600 000 zł wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 2 384 000 000 zł,
  f. „Droga Ekspresowa S7 (Gdańsk-Warszawa-Kraków) – Polska" – gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 1 103 200 000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 788 000 000 euro,
  g. „PKP PLK linia kolejowa Warszawa-Łódź – A" – gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 120 000 000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 100 000 000 euro,
  h. PKP PLK E-20 Siedlce-Biała Podlaska" – gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 48 000 000 euro wynikająca z kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 40 000 000 euro,

- 2 gwarancje wykonania zobowiązań:
  a. gwarancja do kwoty 1 828 800 000 zł, wynikających z wyemitowania przez Bank Gospodarstwa Krajowego obligacji o wartości nominalnej 1 270 000 000 zł na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego,
  b. gwarancja do kwoty 1 950 000 000 zł, wynikających z wyemitowania przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. obligacji o wartości nominalnej 1 500 000 000 zł przeznaczonych na częściowe finansowanie wydatków inwestycyjnych tej spółki związanych z realizacją projektów

ujętych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2015.

B. Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31.12.2014 r.:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	31 990 723 985 zł,
- z tytułu gwarancji zagranicznych	78 840 826 490 zł,
łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa:	110 831 550 475 zł,

co oznacza wzrost w stosunku do 2013 r. o 5,7%, ponieważ kwota potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2013 r. wynosiła 104 847 135 942 zł.

C. W 2014 r. Skarb Państwa nie wydatkował środków na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań. Jednocześnie Skarb Państwa dokonał płatności w wysokości 5 194 zł z tytułu kosztów związanych z prowadzonym postępowaniem sądowym dotyczącym udzielonego poręczenia Skarbu Państwa. W związku z powyższym w porównaniu do roku 2013, w którym wydatkowano 1 924 376 zł, spadek wydatków z ww. tytułów wyniósł 99,7%.

D. Wg stanu na dzień 31.12.2014 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń do PKB za 2014 r.[1] wyniosła 6,4%, tj. nastąpił niewielki wzrost w stosunku do wysokości tej relacji wg stanu na dzień 31.12.2013 r., która wynosiła 6,3% (wg skorygowanego PKB za 2013 r.).

E. W roku 2014 zaobserwowano nieznaczny spadek średniego ryzyka portfela udzielonych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa w stosunku do roku 2013: z 5,8% do 5,6%.

F. Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wg stanu na dzień 31.12.2014 r., wyniosły 306 880 030 zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2013 pozycja ta odnotowała spadek o 3%, gdyż wg stanu na dzień 31.12.2013 r. należności te wynosiły 316 478 921 zł.

G. W wyniku działań windykacyjnych prowadzonych w celu odzyskania kwot zapłaconych przez Skarb Państwa z tytułu udzielonych, a następnie wykonanych umów poręczenia i gwarancji, w 2014 r. uzyskano dochody w wysokości 11 527 158 zł, co stanowi spadek o 62 %, wobec 30 343 201 zł uzyskanych z tego tytułu w 2013 r.

2. Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego

Udzielanie poręczeń i gwarancji to podejmowanie ryzyka finansowego, z reguły na rachunek przyszłych okresów. Art. 216 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto.

W związku z powyższym kontrola narastania zobowiązań z tytułu udzielanych poręczeń i gwarancji ma szczególne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych.

[1] Do wyliczenia relacji przyjęto PKB w wysokości 1 724,7 mld zł, tj. zgodnie z informacją GUS z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie wstępnego szacunku produktu krajowego brutto w IV kwartale 2014 r.

Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2012 r. poz. 657, z późn. zm.), zwana dalej *ustawą o poręczeniach i gwarancjach*, w art. 46 nałożyła na Radę Ministrów obowiązek przedstawiania corocznie Sejmowi, w terminie właściwym do przedstawienia sprawozdania z wykonania budżetu państwa, informacji o:

- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Skarb Państwa,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez niektóre osoby prawne,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach programów rządowych,
- liczbie i wartości akcji (udziałów) składających się na zasób majątkowy przeznaczony na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Obok obowiązków sprawozdawczych wynikających z *ustawy o poręczeniach i gwarancjach*, których wykonanie następuje w formie przedłożenia Sejmowi niniejszej Informacji, istnieją również obowiązki wprowadzone przez art. 36 ust. 2 oraz art. 38 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.). Obowiązki te polegają m.in. na:

- podawaniu do publicznej wiadomości wykazu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wskazując osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, których te poręczenia i gwarancje dotyczą,
- ogłaszaniu kwoty i relacji do produktu krajowego brutto niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- ogłaszaniu kwoty niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostki sektora finansów publicznych.

Należy mieć na uwadze fakt, że zakres wyżej wspomnianej sprawozdawczości jest różny od tego, jaki wynika z niniejszej Informacji. Do sektora finansów publicznych nie są bowiem zaliczane osoby prawne będące spółkami prawa handlowego oraz Bank Gospodarstwa Krajowego, dalej BGK. Obowiązki wynikające z ustawy o finansach publicznych są wykonywane w formie stosownych obwieszczeń.

Zaprezentowane w poniższym opracowaniu dane liczbowe wskazują, że omawiana problematyka powinna podlegać stałej kontroli z uwagi na wysoki poziom potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji. Przy czym poręczenia i gwarancje państwowych osób prawnych stanowią, w większości przypadków, margines ich działalności.

3. Gwarancje i poręczenia udzielone przez Skarb Państwa

3.1 Udzielone gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa

W 2014 r. udzielono 10 gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 16 878 348 600 zł. Wykaz gwarancji Skarbu Państwa udzielonych w 2014 r. przedstawia poniższa tabela:

Gwarancje Skarbu Państwa						
Lp.	**Kredytobiorca/ Wnioskodawca**	**Kredytodawca**	**Kwota objęta gwarancją w zł***	**Uchwała Rady Ministrów**	**Data podpisania umowy gwarancji**	**Organ udzielający gwarancji**
Gwarancje spłaty kredytów zagranicznych						
1	PKP Intercity S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	471 131 520	uchwała RM nr 137/2013 z dnia 07.08.2013 r.	22/30.09.2014 r.	Rada Ministrów
2	PKP Intercity S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	300 000 000	uchwała RM nr 153/2014 z dnia 05.08.2014 r.	13/18.10.2014 r.	Rada Ministrów
3	Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	952 000 000	uchwała RM nr 150/2014 z dnia 30.07.2014 r.	17/23.09.2014 r.	Rada Ministrów
4	Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	2 732 126 600	uchwała RM nr 227/2014 z dnia 05.11.2014 r.	4/12.12.2014 r.	Rada Ministrów
5	Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	3 337 600 000	uchwała RM nr 228/2014 z dnia 05.11.2014 r.	4/12.12.2014 r.	Rada Ministrów
6	Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	4 610 162 480	uchwała RM nr 154/2014 z dnia 05.08.2014 r.	26.09/06.10.2014 r.	Rada Ministrów
7	PKP PLK S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	497 520 000	uchwała RM nr 45/2014 z dnia 16.04.2014 r.	10/17.06.2014 r.	Rada Ministrów
8	PKP PLK S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	199 008 000	uchwała RM nr 46/2014 z dnia 16.04.2014 r.	10/17.06.2014 r.	Rada Ministrów
	Razem gwarancje spłaty kredytów zagranicznych		**13 099 548 600 zł**			
Lp.	**Gwarancje spłaty zobowiązań wynikających z obligacji**					
9	Bank Gospodarstwa Krajowego	-	1 828 800 000	uchwała RM nr 80/2014 z dnia 20.05.2014 r.	22.05.2014 r.	Rada Ministrów
10	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	-	1 950 000 000	uchwała RM nr 155/2014 z dnia 05.08.2014 r.	12.08.2014 r.	Rada Ministrów
	Razem gwarancje spłaty zobowiązań wynikających z obligacji		**3 778 800 000 zł**			
	Ogółem udzielone gwarancje		**16 878 348 600 zł**			

* Kwoty gwarancji udzielonych w walutach obcych zostały przeliczone wg średnich kursów walut obcych ogłoszonych przez NBP obowiązujących w dniu podpisania umowy gwarancji.

1) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 137/2013 z dnia 07.08.2013 r. – dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Intercity S.A. przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu inwestycyjnego pn. „PKP Intercity – tabor kolejowy dużych prędkości – B" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 80% kwoty kredytu zaciągniętego

przez PKP Intercity S.A. w wysokości 490 762 000 zł wraz z 80% odsetek od tego kredytu i 80% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 471 131 520 zł.

2) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 153/2014 z dnia 05.08.2014 r. – dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Intercity S.A. przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu inwestycyjnego pn. „Tabor kolejowy PKP Intercity" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 80% kwoty kredytu zaciągniętego przez PKP Intercity S.A. w wysokości 312 500 000 zł wraz z 80% odsetek od tego kredytu i 80% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 300 000 000 zł.

3) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 150/2014 z dnia 30.07.2014 r. – dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez BGK na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu pn. „Droga Ekspresowa S8 (Warszawa-Białystok) – Polska – A" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez BGK w wysokości 680 000 000 zł wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 952 000 000 zł.

4) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 227/2014 z dnia 05.11.2014 r. – dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez BGK na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu pn. „Droga Ekspresowa S3 – Polska" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez BGK w wysokości 454 000 000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 635 600 000 euro.

5) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 228/2014 z dnia 05.11.2014 r. – dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez BGK na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu pn. „Droga Ekspresowa S5 (Bydgoszcz-Wrocław) – Polska" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez BGK w wysokości 2 384 000 000 zł wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 3 337 600 000 zł.

6) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 154/2014 z dnia 05.08.2014 r. – dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez BGK na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu pn. „Droga Ekspresowa S7 (Gdańsk-Warszawa-Kraków) – Polska" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez BGK w wysokości 788 000 000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 1 103 200 000 euro.

7) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 45/2014 z dnia 16.04.2014 r. – dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. na częściowe sfinansowanie projektu inwestycyjnego pn. „PKP PLK linia kolejowa Warszawa-Łódź – A" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w wysokości 100 000 000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 120 000 000 euro.
8) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 46/2014 z dnia 16.04.2014 r. – dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. na częściowe sfinansowanie projektu inwestycyjnego pn. „PLK E-20 Siedlce-Biała Podlaska" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do 100% kwoty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w wysokości 40 000 000 euro wraz z 100% odsetek od tego kredytu i 100% innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 48 000 000 euro.
9) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 80/2014 z dnia 20.05.2014 r. – dotyczy wykonania przez Skarb Państwa zobowiązań wynikających z wyemitowania przez BGK obligacji na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wykonania zobowiązań wobec obligatariuszy do 100% kwoty wykupu obligacji o wartości nominalnej 1 270 000 000 zł oraz 100% odsetek, łącznie do kwoty 1 828 800 000 zł.
10) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 155/2014 z dnia 05.08.2014 r. – dotyczy wykonania przez Skarb Państwa zobowiązań wynikających z wyemitowania przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. obligacji przeznaczonych na częściowe finansowanie wydatków inwestycyjnych tej spółki związanych z realizacją projektów ujętych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2015 i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wykonania zobowiązań wobec obligatariuszy do 100% kwoty wykupu obligacji o wartości nominalnej 1 500 000 000 zł oraz 100% odsetek, łącznie do kwoty 1 950 000 000 zł.

3.2 Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2014

Na podstawie art. 31 *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* łączna kwota, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określana jest corocznie w ustawie budżetowej.

W ustawie budżetowej na rok 2014 limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa został ustalony na kwotę 300 000 000 000 zł.

Na podstawie *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* oraz innych ustaw szczególnych w 2014 r. udzielono gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 16 878 348 600 zł, co stanowi 5,63% kwoty limitu zaplanowanej na 2014 r.

Głównym czynnikiem, który wpłynął na ukształtowanie się w ustawie budżetowej limitu poręczeń i gwarancji na 2014 rok w wysokości 300 000 000 000 zł była możliwość wykorzystania ww. limitu dla działań, które mogą być potencjalnie podjęte w przypadku ewentualnego pogorszenia warunków działania polskiego systemu bankowego w obliczu globalnego kryzysu finansowego i gospodarczego, poprzez możliwość wspierania podmiotów należących do tego sektora w oparciu o przepisy

ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. *o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym* (Dz. U. z 2014 r. poz. 158) oraz ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. *o rekapitalizacji niektórych instytucji finansowych* (Dz. U. Nr 40. poz. 226, z późn. zm.).

Dotychczas żadna gwarancja w oparciu o powyższe przepisy nie została udzielona, gdyż żaden z podmiotów należących do sektora bankowego nie zwrócił się do Ministerstwa Finansów o udzielenie takiego wsparcia.

Z uwagi na prewencyjny charakter powyższych działań polegających na zabezpieczeniu potencjalnej możliwości wykorzystania gwarancji Skarbu Państwa w celu wsparcia podmiotów zagrożonych ewentualnymi skutkami kryzysu finansowego i gospodarczego, niewykorzystanie prognozowanego limitu należy ocenić pozytywnie.

W porównaniu z rokiem 2013 wykorzystanie limitu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa jest nieco wyższe. Wykorzystanie limitu w 2013 r. wyniosło 10 959 774 560 zł, co stanowiło 3,65% kwoty limitu zaplanowanej na 2013 r., tj. kwoty 300 000 000 000 zł.

3.3 Opłaty prowizyjne od udzielonych gwarancji i poręczeń wpłacane na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

W 2014 r. z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa wniesione zostały opłaty prowizyjne w łącznej kwocie 23 805 167,76 zł, w tym w związku z:

1) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 950 000 000 zł, udzieloną w 2009 r. za zobowiązania Polskich Kolei Państwowych S.A. wynikające z emisji obligacji przeznaczonych na częściowe refinansowanie zobowiązań wynikających z obligacji wyemitowanych w ramach I edycji w 2002 r. − opłata prowizyjna w kwocie 6 839 300 zł, stanowiąca 1% kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na 31 grudnia roku poprzedniego, tj. kwoty 683 930 000 zł, wniesiona została w dniu 28 marca 2014 r.,

2) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 430 000 000 zł, udzieloną w 2010 r. za zobowiązania Polskich Kolei Państwowych S.A. wynikające z emisji obligacji przeznaczonych na częściowe refinansowanie zobowiązań wynikających z kredytu zaciągniętego w WestLB AG Oddział w Londynie w 2003 r. − opłata prowizyjna w kwocie 4 300 000 zł, stanowiąca 1% kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, tj. kwoty 430 000 000 zł, wniesiona została w dniu 28 marca 2014 r.,

3) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 894 351 360 zł, udzieloną w 2013 r. za zobowiązania PKP Intercity S.A. wynikające z kredytu A zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym na sfinansowanie projektu „PKP Intercity − tabor kolejowy dużych prędkości" − opłata prowizyjna w kwocie 10 732 216,32 zł, stanowiąca 1,2% kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, tj. kwoty 894 351 360 zł, wniesiona została w dniu 31 marca 2014 r.,

4) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 471 131 520 zł, udzieloną w 2014 r. za zobowiązania PKP Intercity S.A. wynikające z kredytu B zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym na sfinansowanie projektu „PKP Intercity − tabor kolejowy dużych prędkości" − pierwsza opłata prowizyjna w kwocie 1 440 500,76 zł, wniesiona przed udzieleniem gwarancji, stanowiąca 1,2% kwoty planowanej do udzielenia gwarancji, tj. kwoty 471 131 520 zł, wyliczona proporcjonalnie do ilości dni pozostających do końca 2014 r., wniesiona została w dniu 30 września 2014 r.

5) gwarancją Skarbu Państwa do kwoty 300 000 000 zł, udzieloną w 2014 r. za zobowiązania PKP Intercity S.A. wynikające z kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym na sfinansowanie projektu „Tabor kolejowy PKP Intercity" − pierwsza opłata prowizyjna w kwocie 493 150,68 zł, wniesiona przed udzieleniem gwarancji, stanowiąca 1,2% kwoty planowanej do udzielenia gwarancji, tj. kwoty 300 000 000 zł, wyliczona proporcjonalnie do ilości dni pozostających do końca 2014 r., wniesiona została w dniu 12 listopada 2014 r.

Powyższe opłaty prowizyjne zostały wyliczone i pobrane zgodnie z przepisami rozporządzenia z dnia 8 czerwca 2012 r. Rady Ministrów w sprawie opłaty prowizyjnej od poręczenia i gwarancji udzielanych przez Skarb Państwa (Dz. U. z 2012 r. poz. 674).

Spośród gwarancji i poręczeń udzielonych w 2014 r. z wniesienia opłaty prowizyjnej zwolnionych było łącznie osiem gwarancji, w tym na podstawie:

1) art. 2c ust. 4 ustawy o poręczeniach i gwarancjach, zwolnienie z obowiązku wniesienia opłaty prowizyjnej dotyczyło pięciu gwarancji za zobowiązania BGK wynikające z zaciągniętych kredytów lub wyemitowanych obligacji na zasilenie Krajowego Funduszu Drogowego. Zwolnienie z opłaty prowizyjnej z tytułu gwarancji za zobowiązania BGK na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego następuje również na podstawie art. 39d ust. 3 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 931, z późn. zm.);

2) art. 38 ust. 11 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1594, z późn. zm.) z obowiązku wniesienia opłaty prowizyjnej zwolnione zostały również:

- dwie gwarancje spłaty kredytów zaciągniętych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym oraz
- jedna gwarancja wykonania zobowiązań wynikających z obligacji wyemitowanych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Zgodnie z ustawą z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, zarządca infrastruktury, w tym przypadku PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., może zaciągać kredyty, pożyczki lub może emitować obligacje w kraju i za granicą, z przeznaczeniem na finansowanie prac przygotowawczych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach programu wieloletniego (art. 38 ust. 9 ustawy o transporcie kolejowym). Za zobowiązania PKP PLK S.A. wynikające z tych kredytów i obligacji mogą być udzielane przez Skarb Państwa gwarancje i poręczenia zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach (art. 38 ust. 10 ustawy o transporcie kolejowym), przy czym te poręczenia i gwarancje są wyłączone spod reżimu art. 2a ust. 2 ustawy poręczeniach i gwarancjach oraz są zwolnione z opłaty prowizyjnej (art. 38 ust. 11 ustawy o transporcie kolejowym).

3.4 Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31.12.2014 r.:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych 31 990 723 985 zł,
- z tytułu gwarancji zagranicznych 78 840 826 490 zł,

łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa: 110 831 550 475 zł,
co oznacza wzrost w stosunku do 2013 r. o 5,7%.

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2014 r. z wyszczególnieniem największych kwotowo pozycji prezentuje następujące zestawienie:

Kredytobiorca	Kwota potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa w zł*
Poręczenia i gwarancje krajowe	
Bank Gospodarstwa Krajowego – wsparcie KFD	26 868 625 000
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	3 331 994 232
Spółdzielnie mieszkaniowe (PKO BP S.A.)	1 103 912 042
Polskie Koleje Państwowe S.A.	430 000 000
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	256 192 711
Ogółem poręczenia i gwarancje krajowe	**31 990 723 985**
Gwarancje zagraniczne	
Bank Gospodarstwa Krajowego- w tym wsparcie dla KFD	51 005 871 810 49 074 694 563
Gdańsk Transport Company − gwarancja wypłat z KFD	8 746 239 600
Autostrada Wielkopolska S.A. II-gwarancja wypłat z KFD	7 057 481 545
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	6 091 982 626
Autostrada Wielkopolska S.A.	3 395 402 307
PKP Intercity S.A.	1 851 768 748
Polskie Koleje Państwowe S.A.	242 269 442
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów	173 207 378
Bank Ochrony Środowiska S.A.	96 953 745
Bank DnB NORD Polska S.A.	56 925 886
Pozostałe gwarancje zagraniczne	122 723 403
Ogółem gwarancje zagraniczne	**78 840 826 490**
Ogółem potencjalne zobowiązania	**110 831 550 475**

*Kwoty zobowiązań wyrażonych w walutach obcych zostały przeliczone wg Tabeli Kursów Średnich NBP Nr 252/A/NBP/2014 z dnia 31.12.2014 r.

W procesie oceny ryzyka dokonuje się kwalifikacji potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa do pięciu kategorii:

a) zobowiązania o niskim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka od 0% do 30%),
b) zobowiązania o średnim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka powyżej 30%, do 50%),
c) zobowiązania o podwyższonym ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka powyżej 50%, do 80%),
d) zobowiązania o wysokim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka powyżej 80%, mniej niż 100%),
e) zobowiązania spłacane przez Skarb Państwa (wsp. ryzyka =100%).

Struktura potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa według podziału ryzyka prezentuje się następująco:

Kategoria ryzyka	Przedział ryzyka	Kwota potencjalnych zobowiązań w zł		Udział w sumie potencjalnych zobowiązań	
		31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014
I-niskie	[0-30%]	90 849 138 174	95 488 133 121	86,65%	86,16%
II-średnie	(30-50%]	11 758 403 111	15 343 417 354	11,21%	13,84%
III-podwyższone	(50-80%]	2 239 594 657	-	2,14%	-
IV-wysokie	(80-100%)	-	-	-	-
V-wypłaty	100%	-	-	-	-
Razem	-	**104 847 135 942**	**110 831 550 475**	**100%**	**100%**

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa do PKB za 2014 r.[2] wyniosła 6,4%. Oznacza to jej wzrost w stosunku do skorygowanego stanu na dzień 31.12.2013 r., kiedy to wyniosła 6,3% (wg skorygowanego PKB za 2013 r.).

		Kwota potencjalnych zobowiązań w zł		Współczynnik ryzyka dla całego portfela	
Wg stanu na dzień		**31.12.2013**	**31.12.2014**	**31.12.2013**	**31.12.2014**
Razem		**104.847.135.942**	**110.831.550.475**	**5,8%**	**5,6%**
W tym:	poręczenia i gwarancje krajowe	37 818 276 022	31 990 723 985	3,8%	4,9%
	gwarancje zagraniczne	67 028 859 920	78 840 826 490	7,0%	5,9%

W 2014 r., pomimo wzrostu kwoty potencjalnych zobowiązań, łączny długoterminowy współczynnik ryzyka dla całego portfela uległ obniżeniu. Wg stanu na koniec 2014 r. portfel gwarancji zagranicznych charakteryzuje się większym ryzykiem w stosunku do portfela poręczeń i gwarancji krajowych.

3.5 Wydatki i należności Skarbu Państwa

W 2014 r. Skarb Państwa nie wydatkował środków na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań. Jednocześnie Skarb Państwa dokonał płatności w wysokości 5 194 zł z tytułu kosztów związanych z prowadzonym postępowaniem sądowym dotyczącym udzielonego poręczenia Skarbu Państwa. W związku z powyższym w porównaniu do roku 2013, w którym wydatkowano 1 924 376 zł, spadek wydatków z ww. tytułów wyniósł 99,7%.

Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń wynoszą, wg stanu na dzień 31.12.2014 r., 306 880 030 zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2013 pozycja ta zmniejszyła się o 3%, gdyż wg stanu na dzień 31.12.2013 r. należności te wyniosły 316 478 921 zł. Odnotowany spadek należności jest wynikiem:

- zmniejszenia należności w wyniku prowadzonych działań windykacyjnych wobec dłużników Skarbu Państwa,
- zmniejszenia należności w wyniku umorzenia nieściągalnych wierzytelności,

[2] Do wyliczenia relacji przyjęto PKB w wysokości 1.724,7 mld zł, tj. zgodnie z informacją GUS z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie wstępnego szacunku produktu krajowego brutto w IV kwartale 2014 r.

- zwiększenia należności w wyniku zaewidencjonowania odsetek ustawowych od wierzytelności Skarbu Państwa,
- zwiększenia należności w wyniku zaewidencjonowania wierzytelności na mocy wyroku sądu.

Należności regresowe Skarbu Państwa powstałe w wyniku spłaty poręczonych lub gwarantowanych zobowiązań, wg stanu na dzień 31.12.2014 r., wynoszą:

- 296 719 620 zł z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych,
- 10 160 410 zł z tytułu gwarancji zagranicznych,

i dotyczą głównie dłużników znajdujących się w upadłości lub likwidacji.

W powyższej kwocie należności Skarbu Państwa uwzględniono odsetki ustawowe naliczone na dzień 31.12.2014 r., w łącznej kwocie 86 119 006 zł.

Kwota należności Skarbu Państwa stanowi 0,3% łącznych, potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

3.6 Działania windykacyjne Skarbu Państwa

Podobnie jak w latach poprzednich, Minister Finansów podejmował działania windykacyjne mające na celu odzyskanie kwot wydatkowanych z budżetu państwa z tytułu zawartych, a następnie wykonanych umów poręczenia lub gwarancji. Działania te polegają w szczególności na: prowadzeniu korespondencji z dłużnikami w zakresie spłaty zadłużenia, zawieraniu umów o charakterze cywilnoprawnym (rozłożenie spłaty wierzytelności na raty, konwersja wierzytelności na akcje w spółce dłużnika, sprzedaż wierzytelności), wszczynaniu egzekucji sądowych i administracyjnych, uczestniczeniu w postępowaniach upadłościowych i likwidacyjnych. Ponadto Ministerstwo Finansów monitoruje działania windykacyjne podejmowane przez bank PKO BP S.A. w zakresie poręczonych kredytów udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym.

W rezultacie działań windykacyjnych podjętych w 2014 r. oraz w latach poprzednich, których skutkiem był zwrot do budżetu kwot wierzytelności Skarbu Państwa, w roku 2014 uzyskano dochody w wysokości 11 527 158 zł (w porównaniu z dochodami w wysokości 30 343 201 zł uzyskanymi w 2013 r.).

4. Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne

Ustawa o poręczeniach i gwarancjach określa obowiązek sprawozdawczy niektórych osób prawnych wobec Ministra Finansów w zakresie prowadzonej przez te podmioty działalności poręczeniowo-gwarancyjnej. Zgodnie z ww. ustawą niektóre osoby prawne (podmioty niebędące bankami oraz zakładami ubezpieczeń) uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do udzielania poręczeń lub gwarancji, w ramach powierzonych im zadań publicznych lub w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej, są to:

a) państwowe osoby prawne utworzone w drodze ustawy,
b) spółki handlowe, w których akcje (udziały) stanowiące własność Skarbu Państwa przekraczają połowę kapitału zakładowego,
c) spółdzielnie, w których wartość udziałów stanowiących własność Skarbu Państwa przekracza połowę funduszu udziałowego,
d) osoby prawne, w których akcje (udziały) stanowiące własność Skarbu Państwa lub osób prawnych, o których mowa w lit. a-c, przekraczają połowę kapitału zakładowego lub funduszu udziałowego,
e) fundacje, w których fundatorami są osoby prawne, o których mowa w lit. a-c.

Zgodnie z *ustawą o poręczeniach i gwarancjach* osoby prawne mogą udzielać poręczeń i gwarancji do wysokości nie wyższej niż 60% wartości kapitałów (funduszy)

własnych, określonych według stanu na koniec roku obrotowego poprzedzającego udzielenie poręczenia lub gwarancji, z zastrzeżeniem, że kwota poręczenia lub gwarancji udzielanych za zobowiązania określonego podmiotu nie może przekroczyć 20% wartości tych kapitałów (funduszy). Przekroczenie tych limitów wymaga uprzedniej zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Powyższe regulacje umożliwiają prowadzenie nadzoru państwowego sektora gospodarczego oraz agencji rządowych, których działalność poręczeniowo-gwarancyjna, pomimo że stanowi ryzyko podejmowane na własny rachunek, co nie obciąża bezpośrednio budżetu państwa, stanowi zobowiązanie podejmowane w ciężar publicznych środków jakimi są kapitały własne tych jednostek.

Z informacji przekazywanych Ministrowi Finansów przez niektóre osoby prawne objęte *ustawą o poręczeniach i gwarancjach* wynika, iż w 2014 r. udzieliły one łącznie 180 poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 13 507 975 594 zł. Tym samym w 2014 r. nastąpił blisko pięciokrotny wzrost (o 483,64%) wartości udzielonych poręczeń i gwarancji w stosunku do roku 2013.

Uwzględnić należy jednocześnie strukturę działalności poręczniowo-gwarancyjnej w 2014 r., zgodnie z którą przeszło 78,88% wartości wszystkich udzielonych w wyżej wymienionym okresie poręczeń i gwarancji stanowiły gwarancje udzielone przez PGE Polską Grupę Energetyczną S.A. w związku z pozyskaniem w drodze emisji przez podmiot zależny (PGE Sweden A.B.) euroobligacji na europejskim rynku finansowym − gwarancja do wysokości 2 500 mln euro. Na udzielenie ww. gwarancji, której wartość przekraczała 20% kapitałów własnych Spółki, została wystawiona zgoda Ministra Finansów, udzielona w oparciu o przepisy art. 33 ust. 2 ustawy *o poręczeniach i gwarancjach.*

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. łączny stan potencjalnych zobowiązań wynikających z udzielonych przez podmioty sprawozdające poręczeń i gwarancji osiągnął wartość 26 616 252 313 zł, co oznacza, iż powyższe zobowiązania odnotowały wzrost o ok. 92% względem analogicznych wartości wykazanych na koniec roku 2013. Przyczyną odnotowanego w 2014 r. wzrostu wartości potencjalnych zobowiązań było w znacznej mierze udzielanie przez PGE Polską Grupę Energetyczną S.A. ww. gwarancji za swój podmiot zależny w związku z pozyskaniem w drodze emisji euroobligacji na europejskim rynku finansowym.

Natomiast stan należności wynikający z udzielonych gwarancji i poręczeń wzrósł w stosunku do 2013 r. o około 5,1%, osiągając wartość 58 495 786 zł. Wśród ww. należności zdecydowaną część stanowią należności Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. oraz należności Agencji Rynku Rolnego, które są windykowane w ramach istniejących instrumentów prawnych.

W 2014 r. do Ministerstwa Finansów wpłynęło 37 sprawozdań ww. podmiotów o prowadzonej działalności poręczeniowej i gwarancyjnej[3], tj. o około 7,5% mniej niż w roku ubiegłym.

5. Poręczenia i gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego[4]

Działalność poręczeniowa BGK w ramach programów rządowych funkcjonuje w oparciu o *ustawę o poręczeniach i gwarancjach*, a także o następujące programy rządowe:

[3] Obowiązkowi przekazywania informacji ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych podlegają te podmioty, które w danym okresie sprawozdawczym udzieliły poręczeń lub gwarancji oraz podmioty, które posiadają zobowiązania bądź należności z tytułu wcześniej prowadzonej działalności poręczeniowo-gwarancyjnej.

[4] Na podstawie danych przekazanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w dniu 16.03.2015 r.

- „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego" (Program Wspierania Przedsiębiorczości),
- „Wsparcie prywatyzacji poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji spółkom z udziałem pracowników i jednostek samorządu terytorialnego (spółkom aktywności obywatelskiej)" (Program Wsparcia Prywatyzacji).

5.1 Program Wspierania Przedsiębiorczości

5.1.1 Charakterystyka działalności poręczeniowo-gwarancyjnej Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

Działalność BGK w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości realizowana jest od 2009 r. w oparciu o współpracę z bankami kredytującymi.

Podstawowy cel tego Programu to zwiększenie dostępności przedsiębiorców, szczególnie mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców („MŚP"), do zewnętrznych źródeł finansowania poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji przez BGK.

BGK prowadzi działalność w formie bezpośredniej, udzielając poręczeń i gwarancji, oraz poprzez wykonywanie zadań w zakresie rozwoju systemu regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych.

W 2014 r. BGK w ramach poręczeń i gwarancji gospodarczych oferował następujące produkty:

1) poręczenia/gwarancje spłaty kredytu udzielane w trybie portfelowym, w tym:
   - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej *de minimis* (PLD); w ramach PLD są udzielane przez BGK również gwarancje *de minimis* łączone w ramach zabezpieczenia spłaty kredytu z poręczeniem udzielanym przez fundusz poręczeniowy (PLD PLUS),
   - poręczenia spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Poręczeniowej (PLP),
   - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej (PLG),
2) poręczenia/gwarancje udzielane w trybie indywidualnym, w tym:
   - poręczenia i gwarancje spłaty kredytu,
   - gwarancje należytego wykonania umowy.

Ponadto BGK udziela również, w trybie portfelowym, poręczeń kredytów studenckich.

Wnioski o poręczenia i gwarancje w trybie portfelowym oceniane są w bankach kredytujących, które podpisały stosowne umowy z BGK i otrzymały limit kwotowy, do którego mogą wpisywać transakcje do portfela udzielonych poręczeń/gwarancji. Wnioski o poręczenia i gwarancje udzielane w trybie indywidualnym podlegają ocenie przez BGK, zgodnie z obowiązującymi w BGK przepisami dotyczącymi oceny zdolności kredytowej.

W dniu 10 czerwca 2014 r. zostało wydane rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy *de minimis* w formie gwarancji spłaty kredytów (Dz. U. z 2014 r. poz. 790), zgodnie z którym BGK mógł udzielać gwarancji *de minimis* do dnia 31 grudnia 2015 r.

Nowelizacja powyższego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 grudnia 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1781) przedłużyła możliwość udzielania przez BGK pomocy *de minimis* o 1 rok, tj. do dnia 31 grudnia 2016 r.

Gwarancją *de minimis* mogą być zabezpieczane zarówno kredyty obrotowe jak i inwestycyjne maksymalnie do 60% kwoty kredytu. Maksymalna kwota gwarancji nie może przekroczyć 3,5 mln zł. Gwarancja może być udzielona na okres 27 miesięcy – w przypadku kredytu obrotowego i na okres 99 miesięcy – w przypadku kredytu inwestycyjnego. Opłata prowizyjna uiszczana jest od kwoty gwarancji i wynosi 0,5% rocznie, przekazywana jest z góry za jeden rok.

Gwarancje PLD są udzielane w ramach limitu pomocy *de minimis* dla jednego przedsiębiorcy z sektora MŚP. W 2014 r. zmieniły się zasady wyliczania wartości ekwiwalentu dotacji brutto dla gwarancji kredytowych (wysokości pomocy publicznej). Obecne zasady są bardziej korzystne dla przedsiębiorców, ponieważ przy wyliczeniu wartości pomocy *de minimis* uwzględniany jest okres obowiązywania gwarancji.

Należy podkreślić, że zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych poręczeniem albo gwarancją BGK jest neutralna z punktu widzenia współczynnika wypłacalności i banki kredytujące nie muszą uwzględniać tej części ekspozycji kredytowej przy wyliczaniu wymogu kapitałowego. Poza tym banki, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589, z późn. zm.), nie są zobowiązane do tworzenia rezerwy celowej na ekspozycje kredytowe poręczane/gwarantowane przez BGK.

5.1.2 Poręczenia i gwarancje udzielone w 2014 r. w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

Poręczenia i gwarancje w trybie portfelowym udzielane są w ramach umów zawartych przez BGK z bankami kredytującymi, w których to umowach określona jest m.in. kwota limitów poręczeń/gwarancji. Na dzień 31.12.2014 r. BGK zawarł 32 umowy z 24 bankami. W ramach tych umów przyznano limity na łączną kwotę 22 518 500 000 zł, z czego:

- w ramach PLD były 24 umowy na łączną kwotę 21 999 000 000 zł,
- w ramach PLD PLUS była 1 umowa na kwotę 76 500 000 zł,
- w ramach PLP były 4 umowy na łączną kwotę 240 000 000 zł,
- w ramach PLG były 3 umowy na łączną kwotę 203 000 000 zł.

Ponadto na dzień 31.12.2014 r. BGK miał podpisane umowy z 6 bankami dotyczące udzielania poręczeń w trybie indywidualnym.

W 2014 r. BGK udzielił w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości jedną gwarancję należytego wykonania umowy w trybie indywidualnym, na kwotę 147 934,80 zł.

W 2014 r. BGK nie udzielił żadnego poręczenia ani gwarancji spłaty kredytu w trybie indywidualnym.

W 2014 r. BGK udzielił 63 162 poręczeń i gwarancji gospodarczych w trybie portfelowym, na łączną kwotę 9 744 646 350,05 zł, w tym 62 836 gwarancji *de minimis* na łączną kwotę 9 653 845 265,19 zł. Bardzo dobre wyniki działalności BGK w zakresie wsparcia działalności MŚP poprzez udzielanie gwarancji *de minimis* wskazują, iż powyższa oferta jest dobrze dostosowana do oczekiwań zarówno MŚP, jak też sektora bankowego zapewniającego finansowanie bieżącej działalności MŚP, jak również realizowanych przez nie przedsięwzięć inwestycyjnych. Sukces omawianego programu wynika w szczególności z faktu, iż ma on charakter ogólnopolski i funkcjonuje na zasadzie ujednoliconego w skali kraju produktu, który ze względu na swoje parametry jest bardzo dobrze odbierany przez banki. Procedura udzielania

gwarancji *de minimis* jest bardzo uproszczona, ponieważ przedsiębiorca załatwia wszystkie formalności związane z udzieleniem gwarancji w banku, w którym zaciąga kredyt. Poprzez brak konieczności stosowania rynkowej stawki opłaty prowizyjnej za udzielenie gwarancji *de minimis* zapewniono przedsiębiorcom możliwość zabezpieczenia kredytu tanim instrumentem stanowiącym jednocześnie atrakcyjne zabezpieczenie kredytu dla banku.

Udzielono także 3 011 poręczeń kredytów studenckich na łączną kwotę 42 781 920 zł.

W 2014 r. w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości dokonano 420 wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji gospodarczych na łączną kwotę 74 055 000 zł oraz 13 wypłat z tytułu udzielonych poręczeń kredytów studenckich na kwotę 135 168,22 zł.

Podstawowymi elementami warunkującymi realizację Programu Wspierania Przedsiębiorczości były i będą w przyszłości następujące czynniki:

- ogólna sytuacja gospodarcza, w tym zapotrzebowanie przedsiębiorców na kredyty bankowe oraz ich zdolność kredytowa,
- prowadzenie przez banki współpracujące, które podpisały umowy o współpracy i umowy w ramach linii poręczeniowych/gwarancyjnych, aktywnej działalności ukierunkowanej na maksymalne wykorzystanie przyznanych przez BGK limitów,
- stan wiedzy o korzyściach dla przedsiębiorców, przede wszystkim z sektora MŚP, wynikających z poręczeń/gwarancji BGK.

5.1.3 Wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

Zgodnie z przepisami *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* BGK może również nabywać lub obejmować akcje i udziały regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych, udzielających poręczeń lub gwarancji za zobowiązania MŚP.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. wartość zaangażowania BGK w 21 funduszach poręczeniowych wynosiła 66 449 274 zł. Udział BGK w kapitałach zakładowych funduszy ogółem wynosił 31,4%.

5.2 Program Wsparcia Prywatyzacji

Poręczenia i gwarancje w ramach Programu Wsparcia Prywatyzacji znajdują się w ofercie BGK od czerwca 2010 r. BGK podjął działania informacyjne w stosunku do podmiotów potencjalnie zainteresowanych uzyskaniem poręczenia/gwarancji spłaty kredytu w ramach tego Programu. Jednakże do końca 2014 r. do BGK nie wpłynął żaden wniosek o udzielenie takiego poręczenia/gwarancji. Brak zapytań ze strony spółek pracowniczych o możliwość uzyskania poręczenia/gwarancji BGK świadczy o braku zainteresowania Programem.

5.3. Akcje i udziały przekazane nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego

Zgodnie z przepisami *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, w imieniu Skarbu Państwa w drodze rozporządzenia, przekazał w dwóch transzach nieodpłatnie BGK akcje i udziały stanowiące własność Skarbu Państwa. 50% przychodów ze sprzedaży akcji i udziałów zasilało dawny Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych (KFPK), a po jego likwidacji BGK, natomiast kolejne 50% przekazywano Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Wartość wniesienia akcji i udziałów 35 spółek przekazanych do BGK w celu zasilenia zlikwidowanego KFPK w okresie jego funkcjonowania wyniosła 38 001 019 zł. Do dnia 31.12.2014 r. dokonano transakcji sprzedaży łącznie akcji

i udziałów 31 spółek, których wartość wniesienia do ksiąg BGK wyniosła 36 121 263 zł. Łączna kwota uzyskana w latach 2004-2013 ze sprzedaży akcji i udziałów tych podmiotów wyniosła 81 423 610 zł. W 2014 r. nie dokonano żadnej transakcji sprzedaży akcji lub udziałów spółek przekazanych do BGK.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. portfel spółek zaliczonych pierwotnie do dawnego KFPK składał się z akcji 4 podmiotów. Ich łączna wartość wniesienia wynosiła 1 777 302,20 zł.

6. Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony na mocy art. 25 *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło zobowiązań spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach stanowiące własność Skarbu Państwa wyodrębnione przez Radę Ministrów do dnia 17 lipca 2009 r.

W związku z powyższym, na koniec 2014 r. na zasobie majątkowym Skarbu Państwa przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa znajdowały się następujące akcje i udziały:

- 3 388 657 akcji imiennych, serii A, o numerach od 006705425 do 010094099, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki ZPC „Ursus" S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 627 900 akcji zwykłych, imiennych, serii A, o numerach od 000000001 do 000627900, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Warszawskie Zakłady Sprzętu Ortopedycznego S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 6 171 akcji zwykłych, imiennych, serii B, o numerach od 113687 do 119857, o wartości nominalnej 1 000 zł każda, spółki Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Broniszach,
- 16 168 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy, w spółce Lubinex Sp. z o.o. z siedzibą w Lubinie,
- 7 440 udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy, w spółce Chłodnia Szczecińska Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie,
- 930 786 akcji zwykłych imiennych, serii B, o numerach od 9 952 403 do 10 883 188, o wartości nominalnej 50 zł każda, spółki Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju,
- 40 586 akcji na okaziciela, serii A, o numerach od 38560 do 79145, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Zakłady Przemysłu Wełnianego „9 maja" S.A. z siedzibą w Łodzi,
- 109 943 akcje na okaziciela, serii A, o numerach od 64 938 do 174 880 oraz 163 akcje na okaziciela, serii A, o różnych numerach, o wartości nominalnej 2,38 zł każda, spółki WELUX S.A. z siedzibą w Katowicach,
- 38 148 udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy, w spółce Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „FERMA-POL" Sp. z o.o. z siedzibą w Zalesiu,

- 321 843 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Polskie Pracownie Konserwacji Zabytków S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 230 785 akcji o wartości nominalnej 100 zł każda, spółki Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A. z siedzibą w Niedzicy,
- 100 800 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, w spółce Przemysłowy Instytut Maszyn Budowlanych Sp. z o.o. z siedzibą w Kobyłce,
- 1 240 000 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Centrum Techniki Okrętowej S.A. z siedzibą w Gdańsku,
- 53 070 akcji zwykłych imiennych, serii B, o numerach od 21 358 do 74 427, o wartości nominalnej 1 000 zł każda, spółki Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A. z siedzibą w Gdańsku.

7. Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony, na podstawie art. 30 *ustawy o poręczeniach i gwarancjach* w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku, opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji oraz środki pochodzące z przychodów z prywatyzacji, w kwocie stanowiącej 0,5% łącznej kwoty poręczeń i gwarancji udzielonych w roku poprzednim.

Środki przekazywane na ww. rachunek przeznaczane są na wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa oraz pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji.

W 2014 r. nie było konieczności wydatkowania środków z wykorzystaniem rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa na powyższe cele.

Nowelizacja ustawy o poręczeniach i gwarancjach umożliwiła wykorzystywanie środków zgromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa również na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa pod warunkiem ich zwrotu na rachunek, w przypadku zaistnienia konieczności wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, w wysokości i terminie umożliwiającym realizację zobowiązań Skarbu Państwa. Zmiana ta pociągnęła za sobą przekazanie z tego rachunku w 2014 r. całości środków na powyższy cel w łącznej wysokości 1 020 277 794 zł.